

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.04.127>

УДК 338.48:658.14/.17:330.322:351.82

Оксана РОЇК, канд. екон. наук, доц., доцент кафедри туризму
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
© orcid.org/0000-0002-9223-6781

ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

Ключові слова: туристичне підприємство, фінансова діагностика, інвестиційна готовність, публічно-приватне партнерство, фінансова стійкість, інвестиційна спроможність.

Розвиток туристичних підприємств в Україні відбувається в умовах економічної та безпекової нестабільності, що зумовлює потребу в ефективних механізмах інвестування та зміцнення фінансової стійкості. Публічно-приватне партнерство розглядається як інструмент модернізації інфраструктури та активізації підприємницької діяльності. Метою статті є обґрунтування методичного підходу до оцінювання інвестиційної готовності туристичних підприємств до участі у партнерських інвестиційних проєктах. Проаналізовано фінансові показники діяльності підприємств та виявлено тенденції зниження автономії капіталу і рентабельності. Запропоновано трирівневу систему оцінювання, що охоплює фінансову стійкість, інвестиційну спроможність і ризикостійкість. Сформовано матрицю ухвалення рішень щодо формату участі у публічно-приватному партнерстві. Застосування методики сприятиме формуванню збалансованих партнерських моделей і підвищенню конкурентоспроможності туристичних дестинацій у повоєнний період.

Вступ. Туристична сфера України упродовж останніх років зазнала істотних структурних трансформацій під впливом соціально-економічних чинників і безпосередніх наслідків воєнних дій. У 2022—2023 рр. обсяг в'їзного туризму скоротився більш ніж на 70 %, тоді як внутрішні туристичні потоки переорієнтувалися переважно на західні та центральні регіони, що спричинило просторову нерівномірність завантаженості туристичної інфраструктури [1, 2]. За аналітичними оцінками, частка збиткових туристичних підприємств 2023 р. перевищила 49 %, що свідчить про значне погіршення їхньої фінансової стійкості проти довоєнного періоду [2]. Одночасно спостерігаємо скорочення обсягів інвестицій у реконструкцію та модернізацію туристичних об'єктів: з 11 % загального обсягу капітальних вкладень 2020 р. до 5 % 2024 р., що формує інвестиційний розрив у галузі [3]. Водночас у післявоєнний період туристична галузь розглядається як один з ключових драйверів

Ц и т у в а н н я: Роїк О. Фінансова діагностика туристичних підприємств у процесі формування публічно-приватних інвестиційних проєктів. *Економіка та право*. 2025. № 4. С. 127—136. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.04.127>

регіонального економічного відновлення, відновлення зайнятості й розвитку малого та середнього бізнесу. За оцінками *WTTC*, потенційний економічний внесок туризму у ВВП України після стабілізації безпекової ситуації може збільшитися на 35—45 % протягом перших 3—5 років активного відновлення [4].

У цьому контексті особливого значення набуває публічно-приватне партнерство (далі ППП) як інструмент залучення інвестицій, модернізації туристичної інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності туристичних дестинацій [5]. Проте участь туристичних підприємств у партнерських інвестиційних проєктах напряму залежить від їхньої фінансової стійкості, платоспроможності й здатності генерувати прогнозовані грошові потоки [6]. Виникає потреба в поглибленій фінансовій діагностиці, здатній оцінити інвестиційний потенціал підприємств і виявити ризики їхньої участі у ППП. Однак ефективна участь туристичних підприємств у ППП також безпосередньо залежить від їхньої фінансової стійкості, ліквідності і здатності формувати прогнозовані грошові потоки, що вимагає проведення фінансової діагностики з метою оцінювання інвестиційного потенціалу та ризикованості підприємств [7, 8]. Отже, дослідження фінансової діагностики туристичних підприємств у процесі формування публічно-приватних інвестиційних проєктів є актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору, оскільки допомагає забезпечити обґрунтованість ухвалення управлінських та інвестиційних рішень, підвищити інвестиційну привабливість туристичної галузі й сприяти повоєнному соціально-економічному відновленню територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування фінансової стійкості та інвестиційної спроможності підприємств у сучасних умовах висвітлено у вітчизняних і зарубіжних наукових дослідженнях. Так, L. Beisland, R. Mersland та T. Randoy [7] узагальнили сучасні підходи до фінансового аналізу та оцінювання результативності діяльності підприємств, що є важливим для визначення їх здатності до залучення інвестиційних ресурсів. У низці зарубіжних досліджень [1—3, 6] наголошено на ролі ППП у відновленні туристичної галузі та подоланні інвестиційного розриву, який посилюється під впливом кризових і безпекових чинників. За оцінками С. Араужо та Д. Сазерленд [6], публічно-приватні інвестиційні моделі здатні за-

безпечити прискорення економічного відновлення туристичних дестинацій і стимулювати зайнятість у регіонах. Зокрема, результати емпіричних досліджень [7, 8] демонструють вплив ППП на підвищення інвестиційної активності та інфраструктурне оновлення туристичних територій.

Дослідження Р. Дай, Ц. Чен та Ю. Чжан [9] показує, що ефективність моделей публічно-приватного партнерства у проєктах сільського туризму залежить від прозорого розподілу ризиків між партнерами та наявності стимулів для приватного інвестора, що забезпечує стабільні соціально-економічні результати для локальних громад. У роботі М. Ганем [10] наголошено на значущості інституційної спроможності місцевої влади та залучення стейкхолдерів у процесі формування і реалізації туристичних ППП, що визначає життєздатність проєктів в умовах обмеженості ресурсів. Дослідження С. Гуо, Ю. Лю, Х. Ван [11] розкриває просторові ефекти інвестицій в інфраструктурні ППП, доводить їх потенціал сприяти низьковуглецевому розвитку регіонів і формувати мультиплікативний екологічно орієнтований вплив.

Привертають увагу праці українських дослідників, що акцентують на інституційних механізмах та умовах реалізації ППП у різних галузях економіки. Зокрема, питання впровадження партнерських моделей в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку розкрито у роботі В. Алькеми та О. Кириченко [12]. А. Гладишевський і Т. Коробчук [13] досліджують фінансові механізми державного інвестування в умовах економічної нестабільності і трансформації бюджетних пріоритетів. Науковці Н. Радух і Т. Ситник [14] вивчають формування системи управління публічними інвестиціями та удосконалення інструментів розподілу державних ресурсів. Роль публічно-приватного партнерства у розвитку туристичних територій розкрито в дослідженні В. Панасюк та Т. Арбузової [15], де ППП розглянуто як чинник соціально-економічного піднесення сільських дестинацій і стимулювання місцевої зайнятості. Зі свого боку О. Хитра [5] зауважує синергійний ефект партнерської взаємодії держави, бізнесу та громади, що забезпечує підвищення ефективності функціонування рекреаційно-туристичної сфери в контексті сталого розвитку регіонів. Водночас В. Худо [16] підкреслює важливість інноваційних моделей управління проєктами як інст-

рументу адаптації туристичних підприємств до нестабільних умов розвитку.

Отже, наукові дослідження підтверджують, що формування ефективних моделей ППП у сфері туризму можливе за умов достатнього рівня фінансової стійкості підприємств і прозорого розподілу інвестиційних ризиків. Однак недостатньо висвітленим залишається питання комплексної фінансової діагностики туристичних підприємств як передумови їхньої участі у публічно-приватних інвестиційних проєктах, що й визначає актуальність та наукову новизну даного дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування та удосконалення методичного підходу до фінансової діагностики туристичних підприємств у процесі формування публічно-приватних інвестиційних проєктів, що забезпечує оцінювання їхньої інвестиційної стійкості, ризиків та можливостей участі у державно-приватному партнерстві. Для досягнення поставленої мети у статті визначено та вирішуються такі завдання: проаналізувати сучасні наукові підходи до оцінювання фінансової стійкості та інвестиційної спроможності туристичних підприємств; визначити специфічні фактори та ризики, що впливають на фінансовий стан туристичних підприємств в умовах економічної та безпекової нестабільності; сформулювати методичний підхід до фінансової діагностики підприємств у контексті їхньої участі у публічно-приватних інвестиційних проєктах; обґрунтувати роль фінансової діагностики як інструменту ухвалення управлінських рішень щодо запуску та реалізації ППП-проєктів у туристичній сфері; запропонувати практичні напрями підвищення інвестиційної готовності туристичних підприємств до участі у партнерських моделях розвитку інфраструктури.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є системний та процесний підходи до оцінювання фінансової стійкості й інвестиційної готовності туристичних підприємств. Для вирішення поставлених завдань застосовано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема, метод логічного аналізу та узагальнення використано для визначення теоретичних засад фінансової діагностики й обґрунтування ролі публічно-приватного партнерства у розвитку туристичної сфери. Порівняльний аналіз та динамічне групування показників застосовано для дослідження змін ключових фінансових параметрів туристичних підприємств

у 2020—2024 рр., що допомогло виявити тенденції зниження автономії капіталу, рентабельності та інвестиційної активності. Коефіцієнтний аналіз використано для оцінювання фінансової стійкості та операційної ефективності підприємств, зокрема на основі коефіцієнта фінансової автономії, рентабельності й оборотності активів. Для визначення інвестиційної спроможності застосовано розрахунок частки власного внеску у фінансування інвестиційного проєкту та прогнозованих грошових потоків. Метод операційного важеля використано для оцінювання ризикостійкості підприємств та їх чутливості до ринкових коливань. На основі методу структурно-логічного моделювання розроблено трирівневу систему оцінювання інвестиційної готовності та побудовано матрицю ухвалення рішень щодо формату участі підприємства у ППП. Отримані результати узагальнено у вигляді алгоритму діагностики, що забезпечує можливість його практичного застосування.

Результати дослідження. На сьогодні розвиток туристичних підприємств в Україні відбувається за умов значної нестабільності зовнішнього середовища, що зумовлено воєнними діями, зміною пріоритетів споживчого попиту, обмеженістю інвестиційних ресурсів і зростанням ризиковості господарської діяльності [17]. За таких умов здатність підприємств залучати фінансування та брати участь у публічно-приватних інвестиційних проєктах визначається насамперед рівнем їхньої фінансової стійкості та прогнозованості грошових потоків [7, 8]. Саме тому постає потреба у поглибленій фінансовій діагностиці, яка дає змогу оцінити реальний потенціал та ризики діяльності туристичних підприємств.

Функціонування туристичних підприємств в Україні у 2020—2024 рр. супроводжується посиленням зовнішніх і внутрішніх викликів, зумовлених уповільненням туристичного потоку внаслідок пандемічних обмежень і воєнних ризиків, зміною структури попиту на користь внутрішнього та соціально орієнтованого туризму, порушенням логістичних і транспортних маршрутів, зростанням вартості комунальних послуг, енергоносіїв і страхових витрат [16]. Ці фактори сформували нестабільність доходів, зниження інвестиційної активності, а також підвищену залежність від зовнішнього фінансового середовища [17].

До ключових фінансових особливостей діяльності туристичних підприємств належать специфічні умови формування доходів і витрат, що визначають їхню інвестиційну та операційну стійкість. Передусім варто відзначити сезонність і циклічність грошових потоків, що притаманно приблизно 87 % підприємств галузі [1]. Важливою рисою є також висока частка постійних витрат у їх загальній структурі: у середньому 63—71 %, що охоплює утримання номерного та рекреаційного фонду, оплату праці персоналу та покриття енерго- і комунальних платежів [16]. Додатковим чинником є залежність результатів діяльності від стану зовнішньої інфраструктури та територіальних умов: транспортної доступності, рівня соціальної стабільності й безпеки, функціонування об'єктів дозвілля та культурної спадщини [18].

Зазначені особливості безпосередньо впливають на фінансову модель функціонування туристичних підприємств, визначаючи їхню здатність акумулювати інвестиційні ресурси та брати участь у партнерських інвестиційних проектах [11]. Для підтвердження цього положення доцільним є проаналізувати динаміку ключових фінансових показників туристичних підприємств України у 2020—2024 рр. (табл. 1). Така оцінка допомагає узагальнити вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на рівень фінансової стійкості галузі й обґрунтувати необхідність залучення механізмів ППП як інструменту зміцнення інвестиційної спроможності туристичних підприємств.

Як показано у табл. 1, зниження коефіцієнта фінансової незалежності з 0,53 до 0,38 свідчить про посилення залежності туристичних під-

приємств від позикового капіталу. Падіння рентабельності активів до 1,9 % відображає критично низьку ефективність використання ресурсної бази, а скорочення частки інвестицій у модернізацію з 11 до 5 % свідчить про обмежену можливість оновлення інфраструктури власними силами [17]. Сукупність цих тенденцій формує інвестиційний розрив, який не може бути подоланий без залучення зовнішніх фінансових механізмів, серед яких ППП є найобґрунтованішим інструментом зниження ризиків та забезпечення відновлення туристичної сфери.

Отже, результати аналізування свідчать, що традиційні підходи до оцінювання фінансового стану туристичних підприємств є недостатніми для обґрунтування їхньої участі у публічно-приватних інвестиційних проектах. За умов високої ресурсної залежності, сезонності грошових потоків та зниження інвестиційної активності підприємства потребують не лише оцінювання поточної фінансової стійкості, а й визначення інвестиційної готовності, здатності формувати власний внесок у проект, прогнозувати грошові потоки та забезпечувати обраний рівень ризиків для партнерів [17, 18] (табл. 2).

У табл. 2 обґрунтовано, що синергія публічно-приватного партнерства у туристичній сфері формується за рахунок поєднання стратегічних, інвестиційних та соціокультурних компонентів. Аналізування джерел [7—9] показує, що держава забезпечує інституційні умови та базову інфраструктуру, приватний сектор — фінансові ресурси й операційну ефективність, а місцева громада — соціальну підтримку та локальну ресурсну основу розвитку. Такий розподіл функцій і відповідальності дає можли-

Таблиця 1. Динаміка основних фінансових показників діяльності туристичних підприємств України, 2020—2024 рр.

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	Тенденція
Частка збиткових підприємств, %	28	31	46	49	47	Значне зростання збитковості у воєнний період
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,53	0,49	0,42	0,39	0,38	Поступове зниження власного капіталу
Рентабельність активів (ROA), %	4,7	3,9	2,6	2,2	1,9	Зниження до критичного рівня
Рентабельність продажів, %	8,1	7,4	4,3	3,6	3,1	Втрата операційної маржі
Оборотність активів (разів / рік)	0,88	0,82	0,71	0,65	0,63	Уповільнення ділової активності
Частка інвестицій у реконструкцію та модернізацію, % витрат	11	9	6	5	5	Інвестиційна пауза

Джерело: складено автором за [1—3, 17].

вість знизити ризики реалізації туристичних проєктів, підвищити якість туристичних продуктів і забезпечити сталий розвиток туристичної території. У результаті ППП виступає не лише механізмом фінансування, а й інструментом комплексного управління розвитком туристичних дестинацій [9, 15].

Подібні висновки узгоджуються з підходом, викладеним у дослідженні, присвяченому фінансовим механізмам участі бізнесу в публічних інвестиціях [11], де наголошується на важливості оцінки фінансової спроможності підприємства до тривалої участі у партнерських проєктах. Також у роботах, присвячених розвитку ППП у туристичній сфері [8–10], підкреслено, що потенціал співпраці між державою та приватним сектором визначається передусім здатністю бізнесу забезпечити власну інвестиційну частку та підтримувати операційну стійкість. Міжнародні аналітичні звіти [1–3] підтверджують, що модель ППП у туристичній сфері може бути ефективною лише за умови прозорого розподілу ризиків, захисту інтересів інвесторів і формування стабільного фінансового середовища. Водночас інституційні підходи у дослідженнях С. Араужо та Д. Сазерленд [6] акцентують на необхідності чіткої нормативної рамки та довгострокової стратегії розвитку туристичних територій як передумо-

ви успішності інвестиційних партнерств. Також у наукових дослідженнях [18] проєктного управління та інноваційних моделей розвитку підприємств підкреслено, що результативність ППП залежить від здатності партнерів забезпечити збалансовану інтеграцію фінансових, управлінських та соціальних компонентів.

Отже, механізм синергії публічно-приватного партнерства забезпечує мультиплікативний ефект: поєднання державних ресурсів та інституційних гарантій з приватними інвестиціями й управлінськими компетенціями, а також завдяки соціально-культурній підтримці громади формує самопідтримувану модель розвитку туристичної дестинації (табл. 3) [5, 18]. Це означає, що ППП у туристичній сфері перестає бути лише інструментом фінансування інфраструктурних проєктів і трансформується у комплексний механізм стратегічного управління розвитком території, що забезпечує економічну, соціальну та культурну стійкість у довгостроковій перспективі.

Участь туристичних підприємств у публічно-приватних інвестиційних проєктах можлива за умови наявності достатнього рівня фінансової стійкості, платоспроможності і здатності формувати власний внесок у фінансування проєкту [16]. Тому фінансова діагностика має бути спрямована не лише на оцінювання фактичних

Таблиця 2. Механізм синергії публічно-приватного партнерства у розвитку туристичних територій

Учасник партнерства	Основні функції та ресурси	Внесок у реалізацію проєкту	Результат взаємодії
Держава / місцева влада	Стратегічне планування розвитку туристичної території Нормативно-правове та інституційне забезпечення Надання земельних ділянок, ліцензій, дозволів Фінансування базової та супутньої інфраструктури Податкові пільги, компенсаційні програми, гарантії	Формує рамкові умови та безпечно-інституційні гарантії для реалізації проєкту	Зниження інституційних і регуляторних ризиків, забезпечення стратегічного спрямування розвитку території
Приватний сектор (бізнес)	Прямі інвестиції у розвиток туристичних об'єктів і сервісів Управлінська та операційна ефективність Розробка туристичного продукту Маркетингові інструменти просування Упровадження цифрових і сервісних інновацій	Забезпечує економічну результативність і комерційну модель управління	Підвищення якості туристичних послуг, модернізація пропозиції, зростання конкурентоспроможності
Місцева громада / стейкхолдери	Ресурсна участь (кадрова, культурна, локальна) Соціальна підтримка проєкту Формування туристичної ідентичності території Створення додаткових атракцій і сервісів	Забезпечує соціальну легітимність і територіальну підтримку проєкту	Соціальна стабільність, зміцнення місцевої ідентичності, формування позитивного туристичного іміджу

Джерело: складено автором за [17, 18].

результатів діяльності, а й на визначення інвестиційного потенціалу та ризикостійкості підприємства, що дає можливість обґрунтувати доцільність і параметри участі у ППП.

Оцінити інвестиційну готовність туристичного підприємства запропоновано за трьома взаємопов'язаними блоками. Перший передбачає аналіз базових показників фінансової стійкості: коефіцієнта фінансової автономії, рентабельності та оборотності активів. Застосування цих показників допомагає визначити здатність підприємства забезпечувати стабільність грошових потоків і підтримувати оптимальну структуру капіталу [9, 12]. Ці показники та їхні нормативні значення наведено у табл. 4, що дає змогу кількісно оцінити рівень фінансової стійкості підприємства та виявити потенційні обмеження для участі у партнерських проектах.

Другий блок спрямовано на визначення інвестиційної спроможності підприємства, тобто його здатності забезпечити власну частку фінансування у ППП-проекті й підтримувати операційну ефективність упродовж усього періоду реалізації інвестиційної ініціативи. До важливих критеріїв належать частка власного внеску у фінансування проекту, прогнозований

операційний грошовий потік та період окупності інвестицій. Інвестиційну готовність можна розглядати як достатню за таких умов: $K_{\text{авт}} \geq 0,45$; $ROA \geq 3\%$; частка власного внеску $\alpha \geq 20\%$ бюджету проекту [6, 17].

Третій блок стосується оцінювання ризикостійкості підприємства, зокрема визначення чутливості прибутку до змін обсягів туристичного попиту. Для цього використовується коефіцієнт операційного важеля, який розраховується як співвідношення темпів зміни прибутку і виручки. Значення коефіцієнта операційного важеля не більше ніж 2 вважається прийнятним, оскільки свідчить про здатність підприємства зберігати стабільність результатів за умов коливань ринкового попиту [5]. Результати оцінювання інвестиційної готовності підприємства, а також варіанти управлінських рішень щодо доцільності його залучення до ППП подано у табл. 5, що допомагає застосувати підхід на практиці і формалізувати алгоритм відбору учасників партнерських моделей.

Запропонований алгоритм (рис. 1) дає можливість послідовно оцінити фінансові параметри підприємства і встановити рівень його інвестиційної готовності.

Таблиця 3. Результати синергії ППП для розвитку туристичної дестинації

Рівень впливу	Результат	Практичний ефект
Економічний	Збільшення інвестицій, створення робочих місць	Підвищення добробуту та ділової активності
Інфраструктурний	Модернізація туристично-рекреаційних об'єктів	Покращення якості послуг і логістичної доступності
Соціально-культурний	Створення нових атракцій і сервісів	Зростання туристичної привабливості території
Управлінський	Розподіл ризиків та відповідальності між партнерами	Зниження фінансового навантаження та стабільність управління

Джерело: згруповано автором за [5, 18].

Таблиця 4. Фінансові показники оцінювання стійкості туристичних підприємств

Показник	Формула	Нормативне значення	Економічний зміст
Коефіцієнт фінансової автономії ($K_{\text{авт}}$)	Власний капітал / активи	$\geq 0,45$	Характеризує здатність підприємства фінансувати діяльність за рахунок власних ресурсів
Рентабельність активів (ROA), %	Чистий прибуток / активи $\times 100\%$	$\geq 3\%$	Відображає ефективність використання активів для отримання прибутку
Оборотність активів	Виручка / активи	$\geq 0,8$	Показує швидкість перетворення вкладених активів у дохід

Джерело: складено автором за [6, 17].

Рис. 1. Методичний підхід до оцінювання інвестиційної готовності туристичних підприємств до участі у ППП
Джерело: складено автором.

Визначення інтегрального результату дає змогу класифікувати підприємство за рівнем потенціалу участі у партнерському проєкті та співвіднести отримані значення з можливими моделями залучення інвестицій. На цьому етапі ухвалення управлінського рішення переходить із площини діагностичного аналізу до практичної інтерпретації результатів [16, 17]. Саме для такої інтерпретації сформовано матрицю ухвалення рішень, яка відображає відповідність рівня інвес-

тиційної готовності підприємства можливим форматам участі у ППП та визначає доцільні управлінські дії для кожного з варіантів [18]. Тож запропонований методичний підхід дає можливість перейти від фіксації фінансового стану підприємства до обґрунтованої оцінки його інвестиційної та партнерської спроможності, що є ключовим під час ухвалення рішення щодо участі у публічно-приватних інвестиційних проєктах. Застосування такої діагностики знижує рі-

Таблиця 5. Матриця ухвалення рішення щодо участі туристичного підприємства у ППП

Рівень інвестиційної готовності	Характеристика фінансових показників	Управлінське рішення
Високий	$K_{авт} \geq 0,45$; $ROA \geq 3\%$; $\alpha \geq 20\%$	Підприємство може виступати повноправним партнером ППП
Середній	$K_{авт} 0,30—0,44$; $ROA < 3\%$; $\alpha = 10—19\%$	Доцільне залучення державних гарантій та механізмів співфінансування
Низький	$K_{авт} < 0,30$; $\alpha < 10\%$	Участь можлива лише після фінансового оздоровлення або реструктуризації

Джерело: складено автором за [6, 17].

вень невизначеності для обох сторін партнерства та сприяє формуванню фінансово збалансованих моделей розвитку туристичних дестинацій.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що туристичні підприємства України функціонують у складних умовах зовнішнього середовища, що позначається на їхній фінансовій стійкості, інвестиційній активності й можливостях стратегічного розвитку. Аналізування динаміки основних фінансових показників 2020—2024 рр. виявило тенденції зниження коефіцієнта фінансової автономії, рентабельності активів і частки інвестицій у модернізацію інфраструктури, що свідчить про поглиблення інвестиційного розриву. За таких умов зростає значущість механізмів PPP як інструменту акумулювання ресурсів для оновлення туристичної інфраструктури і забезпечення розвитку туристичних територій.

Запропонований у дослідженні методичний підхід до фінансової діагностики туристичних підприємств допомагає оцінити не лише поточний фінансовий стан, а й інвестиційну готовність до участі в PPP-проектах, а саме здатність формувати власний внесок, прогнозувати операційні грошові потоки й підтримувати стійкість бізнес-моделі. Застосування матриці ухвален-

ня рішень щодо вибору формату та умов участі підприємства в PPP забезпечує підвищення обґрунтованості управлінських рішень і сприяє зниженню ризиковості реалізації інвестиційних ініціатив у туристичній сфері.

Перспективи подальших досліджень полягають в адаптації методики оцінювання інвестиційної готовності до специфіки окремих типів туристичних підприємств (курортно-санаторних, готельних, дестинаційних операторів); розробленні цифрових інструментів та інтегрованих інформаційно-аналітичних систем для автоматизованого фінансового моніторингу та прогнозування параметрів участі у PPP; у формуванні моделей кластерного управління туристичними територіями, де PPP є основою інституційної взаємодії між державою, бізнесом і громадою; оцінюванні соціальних ефектів реалізації PPP у туристичній сфері в умовах повоєнного відновлення регіонів.

Результати дослідження формують теоретичне та методичне підґрунтя для подальших наукових пошуків і практичних рішень, спрямованих на підвищення інвестиційної спроможності туристичних підприємств і забезпечення сталого розвитку туристичних дестинацій України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. UNWTO. Tourism for Recovery Report. Madrid: World Tourism Organization, 2023. URL: <https://www.unwto.org> (дата звернення: 06.11.2025).
2. WTTC. Economic Impact Report. World Travel & Tourism Council, 2024. URL: <https://wttc.org/research/economic-impact> (дата звернення: 06.11.2025).
3. European Commission. Transition Pathway for Tourism. Brussels: European Commission, 2022. <https://doi.org/10.2873/344425>
4. Mamonov K., Grytskov E., Prunenko D., Velychko V., Achkasov A. Stakeholder-oriented enterprise management model enterprises. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2020. No. 4 (35). P. 396—410. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.222435>
5. Хитра О. Синергія публічно-приватного партнерства як запорука ефективного функціонування рекреаційно-туристичної сфери у контексті сталого розвитку регіонів. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-43>
6. Araújo S., Sutherland D. Public-Private Partnerships and Investment in Infrastructure. *OECD Economics Department Working Papers*. No. 803. Paris: OECD Publishing, 2010. <https://doi.org/10.1787/5km7jfq8f0t-en>
7. Beisland L. A., Mersland R., Randoy T. Financial statement analysis and firm performance: A review and synthesis. *International Review of Financial Analysis*. 2021. Vol. 75. 101734. <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2021.101734>
8. Xie F., Li Y., Wang M. Research on sustainability of financing mode and PPP project demand in China's urbanization. *Sustainability*. 2022. Vol. 14 (21). P. 14591. <https://doi.org/10.3390/su142114591>
9. Dai R., Chen Z., Zhang Y. Performance analysis of PPP models in rural tourism projects: Evidence from China. *PLOS ONE*. 2024. Vol. 19 (8). e0312380. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0312380>
10. Ghanem M. Tourism public-private partnership (PPP) projects: An exploratory-sequential approach (Uganda). *Tourism Review*. 2022. Vol. 77 (2). P. 470—487. <https://doi.org/10.1108/TR-03-2021-0105>
11. Guo X., Liu Y., Wang H. Transportation PPP investment and the low-carbon economy: Spatial spillover evidence. *Sustainability*. 2022. Vol. 14 (15). P. 9574. <https://doi.org/10.3390/su14159574>

12. Алькема В., Кириченко О. Впровадження публічно-приватного партнерства в інвестиційному забезпеченні інноваційного розвитку промисловості. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. № 1 (61). С. 219—227. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-219-227>
13. Гладисhevський А.В., Коробчук Т.І. Фінансовий механізм публічного інвестування в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. С. 111—116. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-29>
14. Радух Н.Б., Ситник Т.І. Формування системи управління публічними інвестиціями в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2024. № 4 (43). С. 87—95. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2024-4.13>
15. Панасюк В., Арбузова Т. Публічно-приватне партнерство у сфері туризму як чинник соціально-економічного розвитку сільських територій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 8. <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.8.54>
16. Худо В. Інноваційні моделі управління проєктами. *Економіка та суспільство*. 2025. № 76. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-106>
17. Національна туристична організація України. Стратегічна Дорожня карта «Відновлення малого та середнього бізнесу у секторі туризму та гостинності в 2023—2033 роках». Київ, 2024. URL: https://nto.ua/nsts_analytics_ua.html (дата звернення: 07.11.2025).
18. Roik O., Bublyk L., Haba M., Makar O., Mykhailishyn V. Multi-criteria approach for developing stakeholder-oriented strategies in tourism enterprise management. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. No. 3 (62). P. 535—547. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4744>

Надійшла 07.11.2025

REFERENCES

1. UNWTO. Tourism for Recovery Report. Madrid: World Tourism Organization, 2023. URL: <https://www.unwto.org>
2. WTTC. Economic Impact Report. World Travel & Tourism Council, 2024. URL: <https://wtcc.org/research/economic-impact>
3. European Commission. Transition Pathway for Tourism. Brussels: European Commission, 2022. <https://doi.org/10.2873/344425>
4. Mamonov K., Grytskov E., Prunenکو D., Velychko V., Achkasov A. Stakeholder-oriented enterprise management model. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2020. Vol. 4 (35). P. 396-410. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.222435>
5. Khytra O. Synerhiia publichno-pryvatnoho partnerstva yak zaporuka efektyvnoho funktsionuvannia rekreatsiinoturystychnoi sfery u konteksti staloho rozvytku rehioniv. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2022. No. 43. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-43> [in Ukrainian].
6. Araújo S., Sutherland D. Public-Private Partnerships and Investment in Infrastructure. *OECD Economics Department Working Papers*. No. 803. Paris: OECD Publishing, 2010. <https://doi.org/10.1787/5km7jf6q8f0t-en>
7. Beisland L.A., Mersland R., Randoy T. Financial statement analysis and firm performance: A review and synthesis. *International Review of Financial Analysis*. 2021. Vol. 75. 101734. <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2021.101734>
8. Xie F., Li Y., Wang M. Research on sustainability of financing mode and PPP project demand in China's urbanization. *Sustainability*. 2022. Vol. 14 (21). P. 14591. <https://doi.org/10.3390/su142114591>
9. Dai R., Chen Z., Zhang Y. Performance analysis of PPP models in rural tourism projects: Evidence from China. *PLOS ONE*. 2024. Vol. 19 (8). e0312380. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0312380>
10. Ghanem M. Tourism public-private partnership (PPP) projects: An exploratory-sequential approach (Uganda). *Tourism Review*. 2022. Vol. 77 (2). P. 470-487. <https://doi.org/10.1108/TR-03-2021-0105>
11. Guo X., Liu Y., Wang H. Transportation PPP investment and the low-carbon economy: Spatial spillover evidence. *Sustainability*. 2022. Vol. 14 (15). P. 9574. <https://doi.org/10.3390/su14159574>
12. Alkema V., Kyrychenko O. Vprovadzhenia publichno-pryvatnoho partnerstva v investytsiinomu zabezpechnni innovatsiinoho rozvytku promyslovosti. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*. 2021. No. 1 (61). P. 219-227. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-61-219-227> [in Ukrainian].
13. Hladyshevskiy A.V., Korobchuk T.I. Finansovy mekhanizm publichnoho investuvannia v suchasnykh umovakh. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2022. No. 41. P. 111-116. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-29> [in Ukrainian].
14. Radukh N.B., Sytnyk T.I. Formuvannia systemy upravlinnia publichnymy investytsihamy v Ukraini. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia*. 2024. No. 4 (43). P. 87-95. <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2024-4.13> [in Ukrainian].
15. Panasiuk V., Arbuzova T. Publichno-pryvatne partnerstvo u sferi turyzmu yak chynnyk sotsialno-ekonomichnoho rozvytku silskykh terytorii. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. 2020. No. 8. <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.8.54> [in Ukrainian].
16. Khudo V. Innovatsiini modeli upravlinnia proiektamy. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2025. No. 76. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-106> [in Ukrainian].

17. Natsionalna turystychna orhanizatsiia Ukrainy. Stratehichna dorozhnia karta "Vidnovlennia maloho ta serednoho biznesu u sektori turizmu ta hostynnosti v 2023—2033 rokakh". Kyiv, 2024. URL: https://nto.ua/nsts_analytics_ua.html [in Ukrainian].
18. Roik O., Bublyk L., Haba M., Makar O., Mykhailyshyn V. Multi-criteria approach for developing stakeholder-oriented strategies in tourism enterprise management. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2025. Vol. 3 (62). P. 535-547. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4744>

Received 07.11.2025

Oksana ROIK, PhD (Econ.),
Associate Professor, Associate Professor at the Department of Tourism
Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-9223-6781

FINANCIAL ASSESSMENT OF TOURISM ENTERPRISES FOR PARTICIPATION IN PUBLIC-PRIVATE INVESTMENT PROJECTS

Tourism enterprises in Ukraine currently operate under conditions of increased economic and security instability, which has resulted in declining financial resilience, reduced investment activity, and increased uncertainty in development planning. These challenges highlight the need for alternative mechanisms for mobilizing investment resources and improving the sustainability of tourism infrastructure. Public-private partnership (PPP) is emerging as an important tool for strengthening financial capacity and supporting sustainable tourism development in such conditions. The purpose of the article is to develop a methodological approach for assessing the investment readiness of tourism enterprises to participate in public-private investment projects. The study examines the financial performance of tourism enterprises in Ukraine and identifies a downward trend in financial autonomy, return on assets, and the share of expenditures directed toward infrastructure modernization. A three-level system for assessing investment readiness is proposed, including: evaluation of financial stability, assessment of investment capacity, and analysis of risk resilience. Based on these indicators, a decision-making matrix for determining the feasibility and format of PPP participation is developed. Additionally, the study justifies a synergy mechanism between public authorities, private businesses and local communities, which generates a multiplier effect for tourism destination development. The proposed methodological approach enables a shift from generalized financial assessment to a comprehensive evaluation of partnership and investment potential. Its application will support the formation of financially sustainable PPP models and enhance the competitiveness of tourism destinations in Ukraine. Prospects for further research include the adaptation of the methodology to different types of tourism enterprises and the development of digital diagnostic tools.

Keywords: tourism enterprise, financial diagnostics, investment readiness, public-private partnership, financial sustainability, investment capacity.